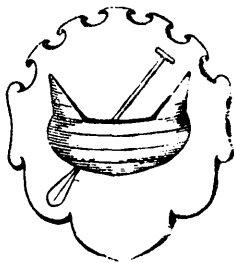

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI.

Redakcja i Administracja
Plac Wołności 14. Tel. 28-00.

Administr. czynna od g. 9-12 w p.
Redakcja od godz. 2-3 po południu

Ogłoszenia: Wiersz nonparel. (cztery szp. na stronie) **zł. 0.20**—Przed tekstem **zł. 0.55**—za wiersz (dwie szpalty na stronie) Drobne **zł. 0.05** za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie **zł. 0.50**

Prenumerata: Miesięcznie **zł. 1.--**

Cena egzemplarza **zł. 0.25.**

Nr. 36 (411)

Łódź, dnia 6 września 1927 r.

Rok IX

Treść N-ru: J. Augustyniak: Łódzka Biblioteka Publiczna a polskie ustawy prasowe. — Sprawozdanie Oddziału Sanitarnego Wydziału Zdrowotności Publicznej Magistratu m. Łodzi za m. lipiec 1927 roku. — Biuletyn Statystyczny: Statystyka protestów wekslowych. — Z Miejskiego Pogotowia Ratunkowego. — Kronika miejska. — Z życia miast polskich. — Ogłoszenia.

JAN AUGUSTYNIAK

Główny Bibliotekarz Miejski.

Łódzka Biblioteka Publiczna a polskie ustawy prasowe.

W państwach europejskich przyjęto jako stałą zasadę, obowiązującą we wszystkich ustawach i rozporządzeniach prasowych, że biblioteki publiczne otrzymują t. zw. „egzemplarze obowiązkowe” druków, wychodzących świeżo z pod prasy. Dzięki temu biblioteki publiczne bezpłatnie dochodzą do posiadania wielkiej ilości wydawnictw krajowych, nadsyłanych im albo z całego kraju, albo też z pewnego tylko terytorjum (departamentu, hrabstwa i t. p.) — przez co sumy, przeznaczone w budżetach na zakupy książek krajowych, obraca się na kupno wydawnictw obcych. Prócz tej oczywistej oszczędności, biblioteki publiczne, posiadając komplet druków, wychodzących w danej okolicy, stają się idealnymi bibliotekami regionalnymi i mogą w każdej chwili służyć nauce doбором wszelkich materiałów naukowych, dotyczących życia społecznego danej części kraju.

W Polsce z dobrodziejstw ustawy prasowej korzystano w całej pełni za czasów okupacji niemieckiej w latach 1915—1918, kiedy to administracja terenu okupacyjnego nadsyłała bibliotekom publicznym dwa razy w ciągu miesiąca olbrzymie paki wydawnictw z drukarni polskich. Łódzka Biblioteka Publiczna również otrzymywała pełny egzemplarz obowiązkowy, znakomicie zasilający księgozbiór nowościami krajowymi,

Po zniesieniu okupacji, polskie władze administracyjne (uznały za wskazane skasować ten ze wszech miar godny naśladowania przepis prawny. Wydano wprawdzie w jakiś czas potem dekret prasowy i odpowiednie rozporządzenia, które jednak w mniejszym rozmiarze zobowiązywały drukarnie do składania egzemplarzy obowiązkowych, przez co i podział druków między biblioteki polskie stał się krańcowo oszczędny. Do uprzy-

wilejowanych zaliczono Biblioteki wielkie, naukowe i uniwersyteckie, które zresztą nie bardzo dbały o ten dar, wybierając co najwyżej nieliczne, cenniejsze druki, a resztę odkładając na makaturę. Tymczasem zaś biblioteki publiczne, które z racji swego charakteru o wiele intensywniej wyzyskaćby mogły druki obowiązkowe, były w olbrzymiej swej części z pod działania prawa prasowego wyjęte. Dotyczyło to również i Biblioteki Publicznej w Łodzi,

Przedsięwzięta w jakiś czas potem energiczna, bezpośrednia interwencja kierownictwa Biblioteki w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych dała w wyniku uzyskanie prawa do $\frac{1}{4}$ części egzemplarza, t.zn. do otrzymywania czwartej części tej liczby druków, jaką otrzymuje obowiązkowo Komisarjat Rządu. Mimo uszczuplenia normy dawało to jednak w sumie do 400 jednostek miesięcznie.

Po dwóch latach, t. j. w roku 1922, przerwano nadsyłanie i tej zredukowanej liczby obowiązkowych egzemplarzy, tłumacząc się, że sprawa ta będzie należycie dla łódzkiej biblioteki załatwiona z chwilą wydania ustawy prasowej.

Na ustawę oczekiwaliśmy przeszło 5 lat. Ukazała się bowiem w dniu 24 maja r.b. w Dzienniku Ustaw Nr. 45 p. 398. Artykuł 9-ty tej ustawy nakłada na drukarnie obowiązek dostarczania do użytku bibliotecznego 10 egzemplarzy obowiązkowych. Wykaz bibliotek, oraz szczegółowe wskazania miało uregulować rozporządzenie do tej ustawy.

Z Miejskiej Biblioteki Publ. w Łodzi wysłano natychmiast za pośrednictwem władz miejskich do właściwego ministerstwa przypomnienie o tej placówce kulturalnej z prośbą o zaliczenie jej do rzędu wspomnianych wyżej bibliotek.

W dniu 30 lipca, a więc w dwa miesiące potem, w Dzienniku Ustaw Nr. 67 ukazało się zapowiedziane rozporządzenie do ustawy prasowej, w którym wymienia się dziesięć instytucji, otrzymujących egzemplarze obowiązkowe. — Łódzkiej Biblioteki Publicznej w tym spisie niema! Natomiast, prócz bibliotek wszystkich uniwersytetów i biblioteki publicznej w Warszawie, są w spisie umieszczone: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Biblioteka Publiczna w Toruniu.

Wadą samej ustawy jest, że za mały haracz nałożyła na drukarnie, wadą zaś rozporządzenia jest, że źle dzieli przyznane dla bibliotek druki. O ile zrozumiałem jest, że biblioteki uniwersyteckie otrzymują pełny egzemplarz, o tyle niewiadomo, poco są potrzebne druki w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych?

Następnie uderza, że z bibliotek publicznych prowincjonalnych przyznano druki tylko Bibliotece Miejskiej w Toruniu. Niema zaś zupełnie mowy o takich miastach jak: Lublin, Radom, Kielce, które posiadają również poważne biblioteki publiczne. Zestawienie zaś Torunia, liczącego zaledwie kilkadziesiąt tysięcy mieszkańców, z Łodzią, miastem półmilionowym — nie wytrzymuje żadnego porównania! Prawdziwym zaś curosiom jest, że drukarnie z trzech województw: warszawskiego, łódzkiego i lubelskiego przesyłają druki do biblioteki uniwersytetu warszawskiego. Wszystkie więc n. p. dzienniki i wydawnictwa nieperjodyczne, ukazujące się w Łodzi, czy Lublinie i mogące być doskonałym materiałem do historii życia społecznego tych dużych miast, mających swe biblioteki — znajdują się w Warszawie, a Łódź i Lublin posiadać ich nie będą, chyba że je specjalnie zakupią. Miejska Biblioteka Publiczna np. nie posiada roczników dzienników łódzkich, z wyjątkiem „Głosu Polskiego“ i „Kurjera Łódzkiego“, których redakcje stanęły na obywatelskiem stanowisku i zaofiarowały gratisowy abonament. Inne wydawnictwa wręcz odmówiły,

powołując się na fakt, że przesyłają po kilkanaście egzemplarzy do władz administracyjnych.

Smutnie niestety uderza w tym wypadku kolosalne niezrozumienie najżywotniejszych spraw oświatowych przez najwyższe władze państwowe, kierujące życiem naukowym i oświatowym w kraju. Wielkie demokracje Zachodu i Ameryki nie znają już podziału między biblioteką uniwersytecką a publiczną i, nie zapominając o rozroście księżnic przy wszechnicach, tem większy kładą nacisk na wzbogacenie bibliotek publicznych, które rozprowadzają prąd światła do najdalszych kanalików organizacji społecznej i wychowują lud, któremu rozwój dziejowy przeznacza coraz większą rolę w życiu państw i narodów.

SPRAWOZDANIE

Oddziału Sanitarnego Wydziału Zdrowotności Publicznej Magistratu m. Łodzi za lipiec 1927 roku.

1. OGŁĘDZINY SANITARNE.

W lipcu r.b. dokonano przez Dozory Sanitarne ogółem 1397 oględzin sanitarnych (w czerwcu r.b. — 710), z czego nieruchomości 788 (733), miejsc sprzedaży 982 (382), przedsiębiorstw i zakładów 415 (328). Czynności te, pod względem rodzaju obiektów, poddanych oględzinom, dziela się, jak następuje:

	Liczba oględzin	
	w lipcu	w czerwcu
<i>A. Nieruchomości:</i>	788	733
<i>B. Miejsca sprzedaży:</i>		
Stragany	197	—
Sklepy z rybami	1	1
„ „ pieczywem	214	93
„ „ kaszą i mąką	69	7
„ „ mlekiem	—	2
Inne sklepy spożywcze	255	153
Jatki	36	10
Wędliniarnie	34	35
Owocarnie i sklepy z wodą sodową	77	9
Budki z wodą sodową na ulicach	25	—
Tanie kuchnie i jadłodajnie	7	8
Piwiarnie	13	12
Restauracje	13	13
Cukiernie	41	39
Razem	982	382
<i>C. Przedsiębiorstwa i zakłady:</i>		
Piekarnie	273	125
Masarnie (warsztaty)	24	29
Zakłady przemysłowe spożywcze	39	22
„ „ niespożywcze	8	2
„ kapielowe i mykwy	—	1

Szmaciarnie	5	15
Obory	20	13
Stajnie	27	46
Golarnie i zakłady fryzjerskie	19	22
Pralnie	—	2
Magle	—	1
Razem	415	328

Nadto Dozory Sanitarne przesały do Państwowego Zakładu Badań Produktów Spożywczych, celem analizy — 100 prób artykułów spożywczych (w czerwcu — 13), z czego zakwestjonowano 35 prób, a wniosków karnych wystosowano 5.

Ogółem w lipcu dokonano o 750 oględzin sanitarnych więcej, niż w czerwcu; m. in. skontrolowano stan sanitarny wszystkich piekarni i sklepów z pieczywem.

Dozory Sanitarne w lipcu r.b. sporządziły 287 (w czerwcu 173) protokołów policyjno-rządowych, oraz załatwiły polubownie 726 spraw (w czerwcu 815).

Z powyższych czynności przypada na poszczeg., Dozory Sanitarne:

		I	II	III	IV	V	VI	VII
Oględziny nieruchomości	(lipiec	120	154	—	161	48	159	146
	(czerwiec	98	108	—	127	175	116	109
„ miejsc sprzedaży	(lipiec	116	119	224	299	67	85	72
	(czerwiec	12	50	80	38	81	64	57
„ przedsiębiorstw i instytucyj	(lipiec	107	56	86	41	47	41	37
	(czerwiec	80	40	87	38	27	28	28
Protokoły policyjno-sądowe	(lipiec	42	116	49	42	18	1	19
	(czerwiec	39	28	29	61	3	3	10
Sprawy zał. polubownie	(lipiec	125	126	145	108	59	99	64
	(czerwiec	165	236	58	35	189	56	76

2. STAN ZDROWOTNY MIASTA.

a) Zachorowania na choroby ostrozakaźne.

W okresie sprawozdawczym zgłoszono do Oddziału Sanitarnego następujące wypadki chorób zakaźnych w Łodzi:

	Liczba wypadków	
	lipiec	czerwiec
Dur brzuszny	41	14
Czerwonka	17	7
Płonica	75	50
Błonica	33	44
Róża	5	—
Drętwnica karku	4	1
Gorączka połogowa	8	5
Odra	68	124
Krztusiec	42	32
Razem	293	277

Jak widać z powyższego, w lipcu r.b., w porównaniu z miesiącem ubiegłym zanotowano wzrost liczby zachorowań na dur brzuszny, płonicę, czerwonkę i krztusiec, zmniejszyła się natomiast znacznie liczba zachorowań na odrę i błonicę.

Przy uwzględnieniu podziału na Dozory Sanitarne, stan zdrowotny miasta przedstawia się następująco:

	Dur brzu- szny	Czer- wonka	Pło- nica	Bło- nica	Róża	Dreńw. karku	Go- rączka połog.	Odra	Krztu- siec	Ogó- łem
I (lipiec	13	13	16	11	—	1	5	42	6	107
(czerwiec	2	5	8	21	—	1	1	92	7	137
II (lipiec	6	—	12	5	—	—	—	10	7	40
(czerwiec	2	1	7	4	—	—	1	7	4	26
III (lipiec	1	—	6	7	1	—	—	4	2	21
(czerwiec	1	—	3	1	—	—	1	11	—	17
IV (lipiec	8	1	4	2	1	—	2	2	9	29
(czerwiec	—	—	11	2	—	—	—	1	—	14
V (lipiec	6	—	12	2	2	1	—	5	5	33
(czerwiec	5	—	8	5	—	—	1	4	3	26
VI (lipiec	2	1	14	5	1	—	—	4	8	35
(czerwiec	1	—	10	6	—	—	—	5	8	30
VII (lipiec	5	2	11	1	—	2	1	1	5	28
(czerwiec	3	1	3	5	—	—	1	4	10	27

b) Zgony na choroby ostrozakażne.

W m. lipcu Oddział Sanitarny dokonał oględzin zwłok ogółem 121 (w czerwcu — 120), z czego: w I Dozorze Sanitarnym — 43 (32), w II Doz. Sanit. — 12 (12), w III — 10 (4), w IV — 10 (25), w V — 27 (19), w VI — 16 (20), w VII — 3 (8).

3. WALKA z CHOROBIAMI ZAKAŻNEMI.

a) Szczepienia przeciwtyfusowe.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono szczepienia przeciwtyfusowe za pomocą pigulek dr. Besredki w otoczenia chorych — 103 (w czerwcu — 40). Nadto zaszczepiono wszystkich mieszkańców — 75 osób — domu przy ul. Cmentarnej 10a (Dozór III) oraz wszystkich mieszkańców — 39 osób — domu przy ul. Wodnej 34 (V Dozór).

b) Badanie wody.

Pod względem chemicznym zbadano w Instytucie Badawczym wód studziennych 74 (w czerwcu 76); z tej liczby wody była:

Zdatna do picia	z 54 studzien (w czerwcu z 51)
" " " po przygotowaniu	" 11 " (" " 6)
Niezdatna do picia	" 7 " (" " 14)
Szkodliwa dla zdrowia	" 1 " (" " 5)

W Miejskiej Pracowni Bakteryjologicznej zbadano pod względem bakteriologicznym wodę z 74 (w czerwcu z 91) studzien.

c) Inne metody.

W lipcu r.b. dokonano nocnych oględzin sanitarnych dla kontroli odkażenia ścieków biologicznych — 6, (w czerwcu — 4).

Dołów biologicznych zbadano drogą komisyjną, wspólnie z przedstawicielem Wydziału Budownictwa — 27 (w czerwcu 89)

4. INSTYTUCJE ODDZIAŁU SANITARNEGO.

a) Miejska Izba Odkażająca.

W okresie sprawozdawczym dokonano odkażeń po:

	Ilość		Ubikacje		O pojemności	
	lipiec	czerwiec	lipiec	czerwiec	lipiec	czerwiec
Tyfusie brzuszny	55	30	95	51	9839 m ³	2725 m ³
Czerwonca	9	7	14	10	984 „	468 „
Płonicy	59	50	99	81	4872 „	5881 „
Błonicy	26	43	48	64	2303 „	2964 „
Róży	2	4	4	9	174 „	527 „
Drętwicy karku	—	1	—	1	— „	50 „
Ospie natur.	—	1	—	1	— „	135 „
Gorączce połog.	5	7	8	12	360 „	522 „
Gruźlicy	57	66	100	109	5215 „	5589 „
Różnych	14	17	50	17	6059 „	2133 „
Razem	227	226	418	355	29806 m ³	20794 m ³

Nadto odkażono rzeczy 80 sztuk, wagi 382 kg. (w czerwcu — 454 sztuki, wagi 257 kg.)

b) Zakłady Kąpielowe.

W I Miejskim Zakładzie Kąpielowym (przy ul. Wodnej 25) wykąpano w lipcu 14.496 osób (w czerwcu — 14.518), ostrzyżono — 190 (200), odwzawiono — 145 (65).

W II M. Zakładzie Kąpielowym (przy ul. Szkolnej 11) wykąpano 9.482 osoby (8.258), ostrzyżono — 247 (459), odwzawiono 6.163 (6.000).

W obu Zakładach łącznie zatem wykąpano 23.978 (22.776) osób, ostrzyżono — 437 (659), odwzawiono — 6.308 (6.065).

Kąpieliska szkolne, z powodu feryj letnich, były w lipcu nieczynne (w czerwcu wykąpano 7.923 dzieci).

Z ogólnej ilości kąpeli przypada:

	lipiec	czerwiec
Kąpeli płatnych	9615	8970
„ dzieci szkolnych	5434	15299
„ osób zawoszonych	1369	891
„ przymusowych	295	726
„ na rachunek Kasy Chorych	396	282
„ bezpłatnych	6809	4531
Razem	23.978	30.699

Spadek ilości kąpeli w lipcu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, tłumaczy się ferjami letnimi, w czasie których znacznie spadła ilość kąpeli dzieci szkolnych.

c) Dom Izolacyjny.

W m. lipcu osób izolowanych nie było.

d) Miejska Pracownia Bakterjologiczna.

Dokonano badań ogółem 1.110 (w czerwcu — 645).

Z tej liczby przypada na:

	lipiec	czerwiec
Badania krwi	962	480
„ nalołów	39	33
„ płynów mózgowo- rdzeniowych		

Badania kliniczne	92	110
„ różne	16	22
Razem	1.110	645

e) *Sekcja do walki z Jaglicą.*

W Sekcji zgłosiło się w lipcu chorych na oczy do zbadania po raz pierwszy — 259 osób (w czerwcu — 404), z czego osób wezwanych było — 167 (230), zgłosiło się z własnej chęci — 92 osoby (174).

Zaopinjowano chorych na jaglicę — 74 osoby (60), z tego zarejestrowano nowych zachorowań — 10 (18).

f) *Sekcja do Walki z Rakiem.*

Zgłosiło się do zbadania 143 osoby (w czerwcu — 137), u których stwierdzono nowotworów złośliwych 16 (13), skierowano do leczenia szpitalnego 5 osób (7), do leczenia radem — 8 (6), do leczenia promieniami Röntgena — 1 (0).

Z Miejskiego Pogotowia Ratunkowego.

We środę dnia 31-go sierpnia r. b. odbyła się w Miejskiem Pogotowiu Ratunkowem skromna uroczystość, posiadająca jednak doniosłe znaczenie dla rozwoju instytucji sanitarnych miejskich. W dniu tym mianowicie o godz. 1 w poł. na posesji Pogotowia przy ul. Gdańskiej Nr. 83 nastąpiło poświęcenie dwu nowonabytych przez Wydział Zdrowotności Publicznej samochodowych karetek Pogotowia Ratunkowego oraz lokalu Sekcji do Walki z Rakiem.

Uroczystości poświęcenia dokonał J. E. ks. Biskup W. Tymieniecki w obecności pp. wiceprezydentów inż. W. Wojewódzkiego i W. Groszkowskiego, ławnika J. Muszyńskiego, szeregu radnych miasta, starosty A. Rzewskiego, komendanta Pol. Państw. podinsp. A. Niedzielskiego, dyrektora Zarządu Miejskiego J. Zalewskiego, naczelnika Wydziału Zdrowotności Publicznej St. Kempnera, inspektora sanitarnego miejskiego dr. A. Starzyńskiego, licznego grona lekarzy, zaproszonych gości, prasy i t. d.

Po poświęceniu lokalu i karetek J. E. ks. Biskup wygłosił przemówienie, w którym wyraził gorące uznanie władzom samorządowym łódzkim za gorliwą dbałość o zdro-

wie mieszkańców miasta oraz podniósł ofiarną i wytrwałą działalność dr. Pinkusa, inicjatora i gorącego szermierza idei Pogotowia Ratunkowego w Łodzi.

Po poświęceniu goście oglądali ustawiony na dziedzińcu tabor samochodowy miejski, jak 4 karetki Pogotowia Ratunkowego, samochodowe beczkowozy do polewania ulic, traktor i t. p. Z ogólnem uznaniem spotkały się nowe garaże, wyremontowane odpowiednio z dawnych stajen przez Wydział Gospodarczy Magistratu.

Następnie udano się do sali Pogotowia, gdzie odbyło się skromne śniadanie, w czasie którego wygłoszono szereg przemówień okolicznościowych.

Pierwszy zabrał głos p. wiceprezydent inż. W. Wojewódzki, podnosząc w swem przemówieniu doniosłe znaczenie uruchomienia nowych karetek oraz stworzenia Sekcji do Walki z Rakiem — jako wielkiej pomocy chorym i cierpiącym naszego miasta, a zarazem pierwszego etapu realizacji planów Samorządu łódzkiego w kierunku rozbudowy instytucji sanitarnych miejskich.

Następnie inspektor sanitarny dr. A. Starzyński podkreślił znaczenie

dla sanitarji miejskiej — Sekcji do walki z rakiem oraz usprawnienia Pogotowia Ratunkowego, poczem dr. J. Marzyński skreślił pokrótce historję i zadania Sekcji do Walki z Rakiem w Łodzi oraz nieocenione usługi, jakie instytucja ta oddaje cierpiącym mieszkańcom naszego miasta.

Z kolei zabrał głos radny dr. S. Schweig, który, dziękując imieniem Delegacji Wydziału Zdrowotności Publicznej władzom miejskim za dotychczasowe starania na polu zdrowotności publicznej — podniósł

szereg postulatów w tej dziedzinie, poczem przemówił starosta A. Rzewski, wyrażając radość z podniesienia sprawności Pogotowia, czego zbawienne skutki wkrótce dadzą się odczuć.

W zakończeniu przemówił p. wiceprez. W. Groszkowski, podkreślając usilne starania lekarzy łódzkich w kierunku ulepszenia urządzeń Pogotowia Ratunkowego i kończąc okrzykiem na cześć lekarzy łódzkich.

Uroczystość zakończyło szereg zdjęć fotograficznych i filmowych.

KRONIKA MIEJSKA

— **Osobiste.** Ławnik Wydziału Oświaty i Kultury, p. Franciszek Kruczkowski, powrócił z urlopu i z dniem 1 września r.b. objął urzędowanie,

Naczelnik Wydziału Opieki Społecznej p. Tadeusz Wisławski powrócił z urlopu wypoczynkowego i z dniem 5 września r.b. objął urzędowanie.

Kierownik Biura Oddziału Sanitarnego Wydziału Zdrowotności Publicznej, p. Władysław Drymer, po powrocie z urlopu wypoczynkowego z dniem 5 września r.b. objął urzędowanie.

— **Opieka nad dzieckiem.** Dnia 27 sierpnia r.b. powróciło do Łodzi 20 harcerzy, wychowanków V Miejskiego Domu Wychowawczego, wysłanych przez Wydział Opieki Społecznej do obozu harcerskiego w Suwalszczyźnie.

W dniu 1 b. m. o godz. 6,38 rano przybyła do Łodzi z Rabki trzecia partja dzieci (54), wysłanych na kolonie lecznicze przez Wydział Opieki Społecznej.

W sobotę, dnia 3 b. m. Wydział Opieki Społecznej wysłał do Rabki 4-ą i ostatnią partję dzieci.

— **Walka ze szczurami.** Oddział Sanitarny Wydziału Zdrowotności Publicznej rozpoczął już akcję przy-

gotowawczą w sprawie masowego tępienia szczurów.

Akcja ta w bieżącym roku odbędzie się znacznie wcześniej (prawdopodobnie w połowie października), przyczem użyta będzie trucizna również z cebuli morskiej, lecz inaczej sporządzona.

Próby różnych środków, zawierających cebulę morską są w toku.

— **Groby poległych w 1905/6 r.**

Na starym cmentarzu przy ul. Ogrodowej znajduje się kilkanaście grobów poległych w latach 1905 i 1906. Mogiły te, bądź to z powodu wygaśnięcia rodzin poległych, bądź też z powodu zapomnienia — znajdują się obecnie w stanie zaniedbanym, nie odpowiadającym pamięci tych, którzy krew przelewali w walce zaborczą.

Sprawa ta była m. in. przedmiotem obrad na ostatniem posiedzeniu Magistratu, który uchwalił wezwać Wydział Gospodarczy Magistratu do uporządkowania wspomnianych grobów,

— **Zamknięcie półkolonij letnich w parku 3 Maja.** We wtorek, dnia 20 sierpnia r. b. został zamknięty drugi sezon półkolonij letnich, prowadzonych przez Wydział Opieki Społecznej w parku 3 Maja. W ciągu drugiego sezonu, trwającego przez

m. sierpień, przebywało na półkolonjach dziennie około 2500 dziatwy szkolnej. Dziatwa, zamieszkująca krańce miasta, dowożona była na półkolonje tramwajami,

— **Z Delegacji Wydziału Budownictwa.** W czwartek, dnia 1 września r.b. odbyło się posiedzenie Delegacji Wydziału Budownictwa, na którym załatwiono szereg spraw bieżących, dotyczących działalności Wydziału.

M. in. p. ławnik inż. K. Folkierski zwrócił uwagę Delegacji, że ponad 40 proc. ulic w Łodzi jest niezabrukowanych. Są to przeważnie ulice, położone na krańcach miasta, o znaczeniu wprawdzie raczej lokalnym, jednak gęsto zaludnione i znajdujące się w warunkach wysoce anty-sanitarnych.

Koszt zabrukowania tych ulic, o powierzchni łącznej ponad 1,200,000 metrów kw., obliczyć należy na około 13 milionów zł. Ponieważ jednakże w dzisiejszej sytuacji ekonomicznej zabrukowanie takiej przestrzeni ulic uważać musimy za kwestję lat, należałoby, chociaż prowizorycznie, przyjść z pomocą mieszkańcom tych ulic, przeważnie ciężko pracującym i wydobyć ich niejako z błota, wśród którego żyją.

W związku z tem ławnik inż. Folkierski zaproponował, aby wspomniane ulice wysypać narazie szlaką z okolicznych fabryk, lekko nazwiorować, przeprowadzić ścieki oraz rynsztoki i tym sposobem, odwodniwszy je, doprowadzić wspomniane ulice prowizorycznie do stanu używalności, aż do czasu stopniowego ich zabrukowania, co uskutecznić się będzie w miarę środków finansowych miasta.

Wniosek p. ławnika inż. Folkierskiego Delegacja przyjęła z wielkim uznaniem.

Zarazem Delegacja poleciła Wydziałowi Budownictwa, ażeby, prócz planu zabrukowania ulic, opracowany został również plan uporządkowania ulic bocznych sposobem wyżej wymienionym oraz, by w tym

celu zawczasu sporządzono odpowiednie pomiary.

Członek Delegacji, radny W. Wagner zadeklarował na ten cel 4 samochody ciężarowe szlaki dziennie.

— **Telefony Wydziału Opieki Społecznej.** W związku z przeniesieniem biur Wydziału Opieki Społecznej do nowego lokalu przy ul. Piotrkowskiej Nr. 104, podaje się do wiadomości, iż w Wydziale czynne są następujące telefony: gabinet ławnika-przewodniczącego Wydziału p. Wł. Adamskiego — Nr. 63-15, zaś biura Wydziału — Nr. 2-66.

— **Lustracja piekarń.** W ciągu czerwca i lipca r. b. Oddział Sanitarny Wydziału Zdrowotności Publicznej za pośrednictwem Komisji Sanitarnych przeprowadził lustrację wszystkich piekarń, znajdujących się na terenie Łodzi.

Jak wynika ze sprawozdań lustracji, zbadano pod względem stanu sanitarnego ogółem 380 piekarń. Z tej liczby 243, czyli trzy czwarte liczby piekarń, znaleziono w stanie anty-sanitarnym, a tylko 137 piekarń utrzymywanych jest w stanie, odpowiadającym wymogom sanitarnym.

Podczas oględzin spisano 195 protokółów karnych; celem pociągnięcia winnych do odpowiedzialności sądowej, 24 piekarnie zaś zakwalifikowano do likwidacji.

— **Miejska Biblioteka Publiczna.** Zamknięta obecnie z powodu remontu czytelnia Miejskiej Biblioteki Publicznej, otwarta zostanie ponownie w dniu 8 b. m.

— **Przedstawiciel Magistratu w Funduszu Bezrobocia.** Wobec wygaśnięcia ważności mandatu członka Zarządu Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Łodzi z ramienia Magistratu, p. wiceprezydenta W. Groszkowskiego — Zarząd O. F. B. zwrócił się do Magistratu o wyznaczenie nowego członka Zarządu.

W związku z tem Magistrat na ostatnim swem posiedzeniu dele-

gował do Zarządu Obwodowego Funduszu Bezrobocia — ponownie p. wiceprezydenta W. Groszkowskiego.

— **Z Miejskiej Galerji Sztuki.** Jesienny sezon rozpoczęła Miejska Galerja Sztuki nader poważną pod względem artystycznym, reprezentacyjną wystawą grafiki jugosłowiańskiej i wystawą „Morze polskie” Koła Marynistów.

Miarą rozwoju łódzkiej placówki sztuk plastycznych jest wystawiony w sali środkowej zbiór obrazów najwybitniejszych nowych malarzy, który w ciągu 3-letniej działalności stał się własnością miasta, a którego wartość wynosi już dwadzieścia pięć tysięcy złotych.

— **Z Sekcji do Walki z Gruźlicą.** W m. czerwcu r. b. zgłosiło się do Sekcji do Walki z Gruźlicą przy Wydziale Zdrowotności Publicznej — 606 osób, w tem chrześcijan 357, żydów 249, dorosłych 400, dzieci 206. Zbadano klinicznie 687 osób.

Z powyższej liczby zakwalifikowano do szpitala 18, do leczenia ambulatoryjnego 136, do konsultanta szpitala chojeńskiego 90, na obserwację szpitalną 8, do kontroli powtórnej 111, do sanatorium dla dzieci 6, do sanatorium szkolnego 141, do uzdrowiska 17, do naświetlań lampą Kischa 8, lampą kwarcową 18, do prześwietlenia Röntgenem 2, stwierdzono brak objawów gruźli-

cy czynnej u 57 chorych.

Stacja tuberkulinowa dokonała zastrzyknięć tuberkulinowych rozpoznawczych 153, leczniczych 65.

Stacja światłolecznicza dokonała naświetlań lampą Kischa 168, lampą kwarcową 307.

Gabinet Rentgenologiczny dokonał prześwietleń 147, zdjęć fotograficznych 6.

Pracownia rozpoznawcza dokonała badań na pałeczki Kocha u 238 chorych, w tem chrześcijan 159, żydów 79. Stwierdzono gruźlicę czynną u 19 chorych, nie stwierdzono u 219 chorych.

Badań krwi na odczyn Eiernackiego dokonano 456, opatrunków nałożono w Sekcji 41. Sanitarjuszka dokonała wywiadów w mieszkaniach u chorych 121.

Ogólna liczba świadczeń i zabiegów Sekcji do Walki z Gruźlicą wynosi w czerwcu 2612.

— **Zachorowania na choroby zakaźne w Łodzi.** W ciągu ubiegłego tygodnia, t. j. od 21.VIII do 3.IX r. b. włącznie, do Wydziału Zdrowotności Publicznej (Oddział Sanitarny) zgłoszono następujące wypadki chorób zakaźnych: dur brzuszny 38 wypadki (w ub. tyg. 53), czerwonka 2 (0), płonica 22 (24), błonica 8 (19), dżetwica karku 0 (1), odra 12 (6), róża 0 (0), krztusiec 13 (23), gorączka połogowa 2 (10), jaglica 7 (7)—razem 104 (143) wypadki.

Z ŻYCIA MIAST POLSKICH.

Nowy zarząd m. Lwowa.

Dn. 31 sierpnia r. b. prezydium m. Lwowa otrzymało dekret Urzędu Wojewódzkiego, rozwiązujący Prezydium miasta oraz tymczasową Radę Miejską.

Nowy Zarząd miasta stanowią pp.: komisarz Rządu Jan Strzelecki, naczelnik wydziału Min. Spr. Wewnętrznych, zastępcy: prof. M. Matakiewicz, b. radny i R. Frankowski,

starosta przemyski — oraz 32 członków Rady przybocznej z głosem doradczym.

Unieważnienie wyborów w Kowlu.

Wołyński urząd wojewódzki unieważnił wybory do rady miejskiej w Kowlu z powodu stwierdzenia pogwałcenia regulaminu wyborczego. Jest to szóste miasto z rzędu z posród miast wołyńskich, w

którem unieważniono przeprowadzone w ciągu lipca r. b. wybory do samorządu miejskiego.

Rozwiązanie Rady Miejskiej we Włocławku.

Rada Miejska m. Włocławka została rozwiązana. Nowe wybory są spodziewane w październiku.

Rozwiązanie Rady Miasta Tomaszowa.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 sierpnia rozwiązana została Rada miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Aż do ukontytuowania się nowej Rady miejskiej funkcję jej pełnić będzie Magistrat. Urząd Wojewódzki w Łodzi polecił prezydentowi Tomaszowa przeprowadzić wybory do nowej rady miejskiej w ciągu miesiąca października.

Zawieszenie w urzędowaniu prezydenta m. Bydgoszczy.

Wojewoda poznański zawiesił w urzędowaniu prezydenta m. Bydgoszczy, dr. Bernarda Śliwińskiego. Jednocześnie rozpoczęte zostały dochodzenia, które mają wykazać, czy słuszne są zarzuty, wytoczone przeciw dr. Śliwińskiemu w Radzie Miejskiej.

Rozwiązanie Rad miejskich.

Dnia 1 b. m. p. minister spraw wewnętrznych podpisał dekret, rozwiązujący rady miejskie w Łomży, Suwałkach i Zawierciu.

Rozwiązanie rady miejskiej w Kielcach.

Z polecenia ministerstwa spraw wewnętrznych została rozwiązana rada miejska w Kielcach. Jednocześnie ministerstwo poleciło urzędowi wojewódzkiemu rozpisanie nowych wyborów najpóźniej w początkach października.

Do czasu wyboru nowej rady miejskiej funkcje jej pełnić będzie magistrat.

Wybory do Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim.

D. 24 z. m. upłynęła trzyletnia kadencja rady miejskiej Brześcia Kujawskiego. Wojewoda warszawski rozpiął nowe wybory, które odbędą się we wrześniu. Ścisły termin wyborów oznaczy przewodniczący komisji wyborczej, która będzie niebawem powołana.

Wybory do Rady Miejskiej w Częstochowie.

Do magistratu w Częstochowie nadszedł reskrypt wojewódzki, wyznaczający w myśl odnośnych przepisów rozpoczęcie okresu wyborczego na dzień 10 września.

Głosowanie nastąpi prawdopodobnie 9 lub najpóźniej 16 października.

Wybór burmistrza w Zakroczymiu.

Nowoobrana Rada miejska w Zakroczymiu dokonała w dniu 21 z. m. wyborów burmistrza i członków Magistratu. W wyniku wyborów burmistrzem został dotychczasowy burmistrz p. J. Giedwidz, zastępcą — p. W. Szymankiewicz.

Nowy ratusz w Tomaszowie.

W ubiegłym tygodniu w obecności wicewojewody S. Lewickiego, starosty brzezińskiego S. Tułeckiego, przedstawicieli organizacji społeczeństwa — J. E. ks. biskup W. Tymieniecki dokonał poświęcenia nowego ratusza w Tomaszowie Mazowieckim.

Wybory Magistratu w Skierniewicach.

W ubiegłym tygodniu odbyło się posiedzenie nowej Rady Miejskiej w Skierniewicach, na którym wybrano na burmistrza p. I. Macherńskiego, dotychczasowego wiceburmistrza, na zastępcę p. A. Mrzezińskiego, na ławników — pp. M. Gadzińskiego, i L. Wertheima. Trzeci ławnik będzie wybrany później.

Biuletyn Statystyczny.

Opracowano w Wydziale Statystycznym Magistratu m. Łodzi.

Statystyka protestów wekslowych. *)

R o k M i e s i a c	Liczba weksli			Suma ogólna w złotych		
	1925	1926	1927	1925	1926	1927
Weksle wykupione u notariuszów bez sporządzenia protestu.						
Styczeń	6306	1848	3464	2233774	680575	783609
Luty	6123	1876	3455	1803032	610947	840971
Marzec	7959	2240	4049	2011614	640570	836907
Kwiecień	6349	2188	3953	1509752	573003	842876
Maj	4235	2699	4240	1017761	763153	887207
Czerwiec	5107	2227	4605	1254708	598938	1118857
Lipiec	4823	2249	5475	1160424	598748	1177734
Sierpień	5863	2231	—	1611328	528989	—
Wrzesień	5145	2453	—	1491416	584138	—
Październik	4139	2811	—	1251469	621541	—
Listopad	3514	3097	—	1106560	678008	—
Grudzień	2635	3684	—	784556	784259	—
Ogółem	62198	29603	29241	17236394	7662869	6488161
Weksle zaprotestowane.						
Styczeń	14622	11913	8584	4552431	3326059	1603611
Luty	12198	9103	8993	4013421	2352487	2301811
Marzec	16348	8517	10120	4465841	1774428	2260471
Kwiecień	10859	7372	8502	2781916	1904144	1867459
Maj	11908	8136	13141	2840409	2074537	1791595
Czerwiec	12275	7003	15971	2774383	1793376	2368492
Lipiec	16494	6505	—	3916929	1430678	2632019
Sierpień	18073	5664	—	4365556	1152647	—
Wrzesień	21355	5848	—	5098834	1173669	—
Październik	26533	6422	—	6960230	1295731	—
Listopad	22604	6802	—	6134959	1248523	—
Grudzień	19753	8200	—	5877927	1452807	—
Ogółem	203122	91435	76266	53777836	20979086	14825457

*) Źródło: Sprawozdania notariuszów łódzkich, dostarczone Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

Ogłoszenie.

Opierając się na Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1927 roku „o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów, oraz odzieży i obuwia przez wyznaczenie cen” (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 101), na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 527 art. 8) oraz na uchwale Magistratu m. Łodzi z dnia 16 kwietnia 1926 r. — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 860 z dnia 6 września 1927 roku zostały wyznaczone ceny maksymalne:

na przetwory zbóż chlebowych za 1 kg. w hurcie:

1) mąka żytnia 65 ⁰ / ₀	— — — — —	60 gr.
2) „ pszena 50 ⁰ / ₀	— — — — —	80 „

w detalu:

1) mąka żytnia 65 ⁰ / ₀	— — — — —	66 gr.
2) „ pszena 50 ⁰ / ₀	— — — — —	88 „
3) chleb żytni pyłowy 65 ⁰ / ₀	— — — — —	60 „
4) chleb żytni pyłowy 50 ⁰ / ₀	— — — — —	63 „
5) 2 kg. bochenek chleba pyłowego 50 ⁰ / ₀	zł. 1 gr. 25	
6) chleb razowy	— — — — —	45 gr.
7) pieczywo pszenne (bułki)	— zł. 1 gr. 20	
8) bułki o wadze minimum 4 deka gr.	5 gr.	

W myśl zacytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów § 7, wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu. Zaznaczam, że zgodnie z § 10 i 11 wymienionego Rozporządzenia Rady Ministrów, winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych lub nieujawnienia tych cen w cennikach właściwych przedsiębiorstw handlowych, będą ukarani przez władzę administracyjną I instancji według art. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 91 z 1926 r. poz. 527) o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku — **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10.000 złotych**, o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Łódź, dnia 7 września 1927 roku.

Wiceprezydent m. Łodzi

(—) W. GROSZKOWSKI.

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi ogłasza konkurs na lokal dla Wydziału Statystycznego o rozkładzie następującym:

2 pokoje i jedną salę.

Oferty należy składać do Wydziału Gospodarczego — Plac Wolności Nr. 14, pokój 37 (Oddział Kontraktowy) w terminie do 15 września r. b.

Łódź, dnia 5 września 1927 roku.

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi ogłasza konkurs na wycier kominów w granicach miasta, prosząc o podanie wysokości opłat w stosunku rocznym:

1. za palenisko w domu parterowym lub jednopiętrowym,
2. " " " " " " dwupiętrowym i więcej,
3. „ komin centralnego ogrzewania w budynku parterowym lub jednopiętrowym lub za piec piekarski.
4. za komin centralnego ogrzewania w budynku dwupiętrowym i więcej lub za piec piekarski z dwoma przewodami,
5. za kuchnie hotelowe i restauracyjne, pralnie lub jadalnie,
6. za kominy przemysłowe, farbiarnie, mydlarnie i masownie od przewodu.

Zaznacza się, iż umowa może być zawarta na lat 3 do 5 i że brani będą pod uwagę oferenci, dający najlepsze gwarancje.

Oferty składać należy do Magistratu—Wydziału Gospodarczego—Plac Wolności Nr. 14, pokój Nr. 37, **do dnia 10 września 1927 roku.**

Łódź, dnia 5 września 1927 roku.

Ogłoszenie.

Na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 1925 roku o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. Rz. P. Nr. 97 poz. 681), Magistrat m. Łodzi wzywa właścicieli domów do zgłaszania wolnych lokali na zakwaterowanie osób wojskowych.

Oferty z wyszczególnieniem ilości ubikacji (pokoje mieszkalne, pokoje dla służby, kuchnie, przedpokoje i t. p.), wygód (woźniąg, centr. ogrzewanie), wielkości w metrach kwadratowych, oraz z podaniem ceny — należy składać w Biurze Wojskowo-Policyjnym, Plac Wolności Nr. 14, front, pokój Nr. 4.

Magistrat nadmienia przytem, że wysokość czynszu ustalona będzie w drodze dobrowolnej umowy, przyczem do umów najmu nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 1 kwietnia 1924 roku o ochronie lokatorów.

Łódź, dnia 5 września 1927 roku

Prezydent
(—) w.z. **W. Groszkowski.**

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi ogłasza konkurs na lokal dla Inspekcji Mieszkaniowej o rozkładzie następującym:

2 duże pokoje, wzgl. 1 pokój i 1 salę w pobliżu Placu Wolności.

Oferty należy składać do Wydziału Gospodarczego — Plac Wolności Nr. 14, pokój Nr. 37 (Oddział Kontraktowy) w terminie **do 15 września r. b.**

Łódź, dnia 5 września 1927 roku.

Wydział Oświaty i Kultury

Magistratu m. Łodzi

podaje do ogólnej wiadomości, że zapisy do

1) 7-kl. miejskich wieczornych szkół powszechnych z prawami publiczności oraz na

2) Kursy dokształcające dla dorosłych
odbywać się będą od dnia 3 do dnia 7 września r. b. włącznie w godzinach od 7 — 9 wieczorem.

Adresy:

7-kl. miejskie wieczorne szkoły powszechne	Kursy dokształcające dla dorosłych
1. ul. Główna 30	1. ul. Żeromskiego 58
2. „ Rzgowska 30	2. „ N. Senatorska 4
3. „ Zgierska 11	3. „ Zgierska 70
4. „ Zagajnikowa 54	
5. „ Szkolna 16	
6. „ Sienkiewicza 11	
7. „ Zgierska 166	
8. „ Złota 7	

Nauka bezpłatna.

Szkoły Koedukacyjne.

Oświata powszechna — to jutrzeńka lepszej przyszłości!

Łódź, dnia 31 sierpnia 1927 roku.

Ławnik
Wydziału Oświaty i Kultury
(—) **F. Kruczkowski.**

Prezydent
(—) w.z. **W. Wojewódzki.**

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi ogłasza konkurs na lokal dla stałej Komisji Poborowej Nr. 1 o rozkładzie następującym:

- 1) cztero-izbowy,
- 2) na parterze,
- 3) w śródmieściu,
- 4) z dwoma wejściami,
- 5) z dobrym zamknięciem,
- 6) w tem jedna sala o rozmiarze przynajmniej 6 x 4 mtr., a pożądana większa 12 x 8 mtr.,
- 7) pokoje winny być suche i jasne,
- 8) dostateczne oświetlenie słoneczne,
- 9) vis à vis nie może być oficyny,
- 10) odpowiednie miejsce ustępowe.

Oferty należy składać do Wydziału Gospodarczego, Plac Wolności Nr. 14, pokój Nr. 37 (Oddział Kontraktowy) w terminie **do 15 września r. b.**

Łódź, dnia 5 września 1927 roku.

ROCZNIK STATYSTYCZNY MIASTA ŁODZI

Rok 1926.

Spis rozdziałów: **A.** Dane ogólne, **B.** Demografia, **C.** Higjena publiczna, **D.** Gruźlica, **E.** Opieka Społeczna, **F.** Moralność Społeczna, **G.** Życie umysłowe i kulturalne, **H.** Szkolnictwo, **J.** Ceny i koszty utrzymania, **K.** Zakłady użyteczności publicznej; **L.** Życie gospodarze, **M.** Finanse Miejskie, **N.** Podatki państwowe, **O.** Nieruchomości, budowle i pożary.

358 tablic statystycznych.

Cena egzemplarza zł. 10.—

**Skład Główny w Wydz. Statystycznym m. Łodzi,
Pl. Wolności Nr. 14.**

Przetarg.

Magistrat m. Łodzi ogłasza niniejszem publiczny przetarg ofertowy na urządzenie instalacji wodociągów i kanalizacji w dwóch domach nauczycielskich na Nowem Rokiciu.

Oferty pisemne, odpowiadające treści kosztorysu ślepego, należy składać w kopertach zamkniętych z napisem „Oferta na urządzenie instalacji wodociągów i kanalizacji w domach nauczycielskich na Nowem Rokiciu” w Magistracie, Plac Wolności Nr. 1, III piętro, pokój Nr. 52, do dn. 7 września 1927 roku do godziny 12-ej, gdzie otrzymać można również jeden ślepy kosztorys i przejrzeć warunki przetargu.

Łódź, dnia 3 września 1927 roku.

Miejski Kinematograf Oświatowy

TEL. 18-26. **WODNY RYNEK** (róg Rokicińskiej), **PROGR. 33.**
dojazd tramwajami 6 i 10.

Od wtorku, dn. 5 do poniedz., dn. 12 września 1927 r.

Dla Dorosłych: początek seansów codziennie o g. 18.45, 20.45
(w soboty i niedziele o g. 16.45, 18.45 i 20.45).

OSTATNIE DNI POMPEI

Monumentalny film w 14 aktach podług słynnej powieści
E. L. BULWERA.

W rolach
głównych: **MARJA KORDA, BERNARD GOETZKE i MICHAŁ VARKONYI.**

Następny program **NĘDZNICY.**

W poczekalniach kina codz. do g. 22 audycje radjofoniczne.

Redaktor: **Marjan Tarłowski.** Wydawnictwo Zarządu m. Łodzi.

Tłocznia „Rozwój” Łódź, Al. Kościuszki Nr. 41.